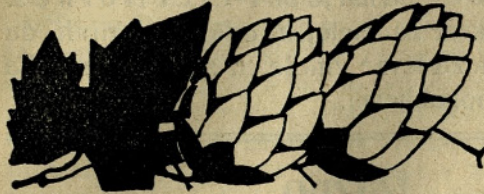

Slovenski hmeljár

Prvi slovenski strokovni list za hmeljarstvo

izhaja štirinajstdnevno ♦ Naročnina Din 20.—, za inozemstvo Din 50.—; posamezna številka Din 2.— ♦ Uredništvo in uprava: Celje, Cankarjeva ul. 4, telefon 176

Leto V

Celje, dne 16. novembra 1934

Štev. 23

Hmeljarska petletka

Dandanes, ko so že tako prišle v navado razne petletke, t. j. ureditev pridelovanja ali izdelovanja ter vnovčenja določenega pridelka ali izdelka za prihodnjih pet let, so se na Angleškem odločili tudi za petletko v hmeljarstvu. Izdelati nameravajo namreč enofen načrt za pridelovanje in vnovčenje hmelja za prihodnjih pet let.

Vsakemu hmeljarju bodo določili, koliko hmelja sme letno pridelati. Ako se bo pridelalo več hmelja, kakor bo določeno, bo ta previšek prišel na trg šele, ko bo ustanovljena količina prodana in le, če bo hmelja še primanjkovalo. Za vnovčenje hmelja nameravajo ustanoviti osrednjo vnovčevalnico, kjer bi sodelovali zastopniki producentov, trgovine in pivovarn ter vladni komisar kot nevtralec. Vsako leto pred obiranjem bodo pivovarne naznanile približno potrebo hmelja za bodoče pivovarsko leto in $\frac{2}{3}$ le-te bodo morale kupiti od vnovčevalnice. Od vlade bodo zahtevali, da uvoz inozemskega hmelja kontingentira in dovoli uvažati največ 15% celokupne potrebe. Določili bodo tudi enofno povprečno ceno za prihodnjih pet let, in sicer se glasi tozadevni predlog na 9 Lstg za angl. kvintal, t. j. ca. 38 Din za kg. V tej ceni so zapopadeni tudi stroški vnovčevalnice, dočim se bo za vzdrževanje kontrolnih organov pobiral še poseben prispevek 10 sh za angl. kvintal, t. j. 2 Din za kg. Povprečno ceno bi izpremenili le izjemoma po predhodnem tozadevnem soglasnem sklepu. Dokončne smernice celega načrta bodo določili po letošnji sezoni, ko bodo po gotovem ključu skušali spraviti s sveta tudi vse preostale zaloge prejšnjih let.

Tako torej v Angliji! Vkljub temu, da imajo že sedaj dobro urejeno vnovčevanje hmelja, jim

to še ne zadošča in so se odločili za petletko. Kakor vemo, se tudi drugod mnogo stori za vnovčenje hmelja z namenom, da se čim bolj zaščiti hmeljarje. Le pogledjmo Nemčijo, pa Poljsko in zadnji čas se s tem vprašanjem prav živahno bavi tudi ČSR in celo v Ameriki mu posvečajo vedno večjo pozornost. Le pri nas se tozadevno ne ukrene nič in smo hmeljarji prejkoslej izročeni na milost in nemilost raznim izkoriščevalcem. To smo videli zlasti letos, ko so se po izjavi nekega trgovca odigravale pri prodaji našega hmelja cele veselozanj) in tudi žaloigre (za nas). Skrajni čas je že, da tudi pri nas napravimo konec temu neznosnemu stanju. Pomagati pa si moramo sami, kajti tudi drugod je prišlo in prihaja do ureditve vnovčenja hmelja le na zahtevo hmeljarjev. Pri nas je bila pred par leti s tem namenom ustanovljena hmeljarska prodajna zadruga. Oklenimo se je vsaj po žalostnih letošnjih izkušnjah v čim večjem številu vsi, da si z združenimi močmi na združni podlagi zagotovimo končno za naš pridelek vedno tudi upravičeno ceno in napravimo enkrat za vselej konec brezprimernemu izkoriščanju naše neorganiziranosti. Saj vidimo, da je sicer vedno slabše in je zato zadnji čas, da si pomagamo sami, kajti samopomoč je najbolj zanesljiva.

Postanek savinjskega hmeljarstva

(Konec.)

Vsekakor so brez dvoma še nekatere zanimive podrobnosti o tem, kako je počelo in se širilo hmeljarstvo v Savinjski dolini in kako je nastal polagoma tu nov strnjen in samostojen hmeljski okoliš. Zato prosimo vse, ki jim je o tem kaj znane, da nam sporoče, da se zabeleži in tako

otme pozabljenju. Vsa zanesljiva in pomembna dejstva pa smo v glavnem že omenili.

Kakor iz navedenega sledi, je torej tekla zibelka savinjskemu hmeljarstvu v Novem Celju, ustanovitelj in utemeljitelj te panoge gospodarstva v Savinjski dolini pa je Peter Hörnes, dvorni kaplan in nadzornik posestev kneza Salma. Docela napačno torej, če ne zlonamerno, se pripisuje očetovstvo našega hmeljarstva oskrbniku Bilgerju, katerega je šele Hörnes priučil hmeljarstvu in ga pripeljal v Savinjsko dolino. Zato Bilgerja nikakor ne moremo smatrati kot očeta in ustanovitelja našega hmeljarstva, temveč le kot prvega pospeševalca te panoge gospodarstva pri nas.

Sicer pa, kakor smo že v začetku omenili, je celo sodnim potom ugotovljeno in dokazano, da je Peter Hörnes ustanovitelj in utemeljitelj hmeljarstva v Savinjski dolini. V letu 1911 se je namreč ta zadeva obravnavala pred okrajnim sodiščem v Celju. Povod sodni obravnavi je bila tozadevna stava med Francem Čremožnikom, posestnikom iz Sp. Grušovelj, in Andrejem Antlogo, posestnikom iz Gotovelj. Čremožnik je namreč stavil 20 kron, da je vpeljal hmelj v Savinjsko dolino Peter Hörnes, Antloga pa, da je storil to oskrbnik Bilger. Stavljeni denar sta dala spraviti gostilničarki Tereziji Kunst v Gotovljah in Čremožnik se je obvezal, da bo v osmih dneh svojo trditve dokazal. Res je v določenem času predložil za dokaz svoje trditve tozadevni izpisek iz župne kronike v Št. Petru. Terezija Kunst pa je smatrala dokaz kot nezadosten in zato izročila stavo Antlogi. Čremožnik se je čutil prikrajšanega ter je proti njeni odločitvi vložil tožbo in je tako vsa zadeva prišla pred sodišče. Kot glavna priča je bil tedaj zaslišan sin že tedaj pokojnega kneza, pragrof Salm, ki se je sam še dobro spominjal Hörnesa in Bilgerja ter je v podkrepilo svojih izpovedb predložil tudi tozadevno pismo svoje tete, sestre njegovega očeta, baronice E. Bourgingnon-Salm. Sodišče je odločilo, da je Čremožnikova trditve pravilna, ker se je v teku obravnave nespodbitno ugotovilo, da je ustanovitelj in utemeljitelj savinjskega hmeljarstva izključno in edinole Peter Hörnes, nikakor pa ne Bilger, ter je tako Čremožnik dobil stavo in pravdo; tudi priziv nasprotne stranke je bil zavrnjen. Tako se je torej slučajno celo pred sodiščem ugotovilo, komu se ima Savinjska dolina zahvaliti za svoje hmeljarstvo.

Nerazumljivo je, zakaj se ta nesporna zgodovinska resnica skuša nekako prikriti in potvoriti.

Saj si je brez dvoma Bilger prav tako kakor tudi Hausenbichler pridobil mnogo zaslug za pospeševanje in širjenje našega hmeljarstva, toda zibelka savinjskega hmeljarstva je tekla v Novem Celju, o čem pa mu je bil Peter Hörnes. To je treba enkrat za vselej in odločno pibiti, da se preprečijo tozadevne zmože in se zgodovinska resnica otme pozabljenju.

Razno

Japonska hmelj uvažja. Sicer ga tudi skuša pridelovati doma, pa ji ne uspeva prav in zlasti ne da zadovoljive kakovosti. Površina nasadov se je skrčila s 64 ha v letu 1922 na 44 ha. V novejšem času se zopet poskuša gojiti hmelj v Hokkaido, Nagano in Hiroskima v večjem obsegu, vendar dosedaj brez boljšega uspeha. Medtem pa se je uvoz hmelja radi silnega razmaha pivovarske industrije jako dvignil. Dočim se je pred vojno uvažalo le 1340 stotov letno, se ga je prva po-vojna leta 6740 in tudi še zadnja leta po 2100 stotov. Cene hmelju se vedno bolj dvigajo. Japonske pivovarne imajo najraje Hallertauski in Spaltski hmelj ter izvažja zato hmelj na Japonsko skoro izključno le Nemčija. Sicer so pivovarne skušale uporabljati tudi cenejši ameriški in ruski hmelj, pa pri varenju piva niso dosegle ugodnih uspehov in se zopet zatekle k nemškemu hmelju.

Zopet povečanje površine hmeljišč v ČSR. Ker so na Češkem letos hmelj prav gladko prodali in tudi dosegli dobro ceno, mnogi hmeljarji nameravajo zopet razširiti nasade in že vlagajo tozadevne prošnje za potrebno dovoljenje. Medtem pa na merodajnih mestih prevladuje mnenje, da se površina nasadov ne sme povečati in je že stavljen predlog, da se za bodoče leto vsako razširjenje hmeljskih nasadov popolnoma prepove. Sicer pa je že letos površina nasadov znašala skupno v ČSR 11.851 ha (Češka 11.652 ha, Moravska 161 ha in Slovaška 38 ha), dočim še lani le 10.849 ha.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: Zadnjih štirinajst dni je v hmeljski kupčiji povpraševanje zopet živahnejše. Cene so ostale pri tem sicer nespremenjene in se plačuje 15–40 Din za kg, vendar pa je presoja kakovosti vedno bolj mila in sedaj že tudi prej le kot drugo- in tretjevrstno ocenjeno blago doseže 25–35 Din za kg. Sicer pa je ocenjevanje blaga po različnih kupcih zelo različno in prav tako tudi cena. Računa se, da je iz prve roke prodanega že nad 80% letošnjega pridelka.

Vojvodina: Pretekli teden je hmeljska kupčija zopet nekoliko oživela in se plačuje sedaj 10–35 Din za kg. Prodanega je iz prve roke že blizu 90% pridelka. Zadnje dni je bilo tudi za starejše letnike nekaj zanimanja.

Češkoslovaška: V preteklem tednu je nastopila v hmeljski kupčiji zopet nagla hausse. Pri izredno živahni in čvrsti zaključni tendenci se cene stalno dvigajo in se plačuje za letošnji žateški hmelj že 75 do

Pristopajte k hmeljarski prodajni zadrugi!

Zbirajte in prispevajte v tiskovni sklad!

87 Din za kg. Povpraševanje je izredno živahno in se kupi vse, kar se še dobi, v prvi vrsti za izvoz, nekaj pa tudi za domače pivovarne, ki še niso krite. Slično je v Uštljku in Roudnici, kjer so se cene dvignile na 55 do 64 Din, ter v Dubi, kjer se za pozni hmelj plačuje 43 do 48 Din za kg. Povsod so producenti rezervirani in ponudba ne more kriti viharnega povpraševanja. Računa se, da je iz prve roke prodanega že nad 95% pridelka. Znamkovanih je dosedaj v Žatcu 29.714 stofov hmelja 1934. Celó za starejše letnike je zopet oživel povpraševanje in se za žateški letnik 1933 plačuje 48–51 Din, za letnik 1931 pa 14–16 Din za kg. Tudi iz druge roke se je razvila zelo živahna kupčija, ker so pri producentih neprodane le še prav redke partije pridelka 1934.

Nemčija: Glasom § 4 drž. prehranjevalnega urada je s koncem oktobra prenehalo direktno nakupovanje hmelja s strani trgovcev in pivovarn od producentov in se vrši sedaj zopet le preko NHPD, ki že prevzema še preostalo iz prve roke neprodano blago, kakih 4000–5000 stofov, ki je določeno predvsem za izvoz ter ga izvozna trgovina že pridno nakupuje po 53 do 62 Din (minimalna cena 53 Din) za kg. Za znamkovanje nesposoben hmelj, katerega je tudi še 500–1000 stofov, se tudi nadalje svobodno trguje in plačuje po 21–35 Din za kg. NHPD izplača producentom za prevzeti hmelj takoj na roko 35 Din za kg, ostanek pa najpozneje do konca marca 1935. Na tržišču v Nürnbergu je za domačo porabo manj zanimanja in se plačuje za Hallertau 92–105 Din, Würtemberg 93 Din, Hersbruck 79 Din in Spalt 116–121 Din za kg; zelo živahno pa je povpraševanje za izvoz ter se plačuje za Hersbruck 58–61 Din in Rheinpfalz 58 Din za kg. Za lanski letnik je malo zanimanja, vendar pa se je tudi nekaj prodalo za izvoz in sicer Hallertau po 53 do 60 Din, dočim se za starejše letnike doseže do 21 Din za kg. Tendenca je za letošnji pridelek zlasti za izvoz vedno bolj živahna in čvrsta, za starejše letnike pa mirna.

Francija: Ker je letošnji pridelek že docela razprodan, so se za zadnje partije cene dvignile in se plačuje sedaj po 23–40 Din in za najboljšo alzaško blago tudi do 46 Din za kg. V zadnjem času je mnogo povpraševanja zlasti za izvoz. Pridelek v Alzaciji je znašal 21.300 stofov na 1435 ha, povprečno torej 14,8 stofov na 1 ha.

Poljska: Kupčija je bila zadnje tedne živahnejša in se je nakupovalo mnogo zlasti za izvoz. Cene so se učvrstile na 11–38 Din za kg, kakor je pač kakovost, ki je letos zlasti v barvi silno različna in je splošno v barvi brezhubno blago le redko.

Belgija: Na tržišču je tendenca nespremenjena in prav tako tudi cene, ki notirajo Poperinghe 24 Din ter Alost 24–33 Din za kg.

Anglija: Prevzemanje, razredenje in bonitiranje letošnjega pridelka je končano ter bodo v kratkem tudi določene cene za vnovčenje. Hops Marketing Board je prevzel skupno 141.500 stofov hmelja, kar je precej več, kakor pa se je cenilo, da bo znašal pridelek.

Amerika: Obiranje hmelja je bilo sredi oktobra končano in celokupni pridelek znaša nad 180.000 stofov (Washington 42.582, Oregon 86.500 in Kalifornija 50.960 stofov), dočim se ga je cenilo le na največ 143.000 stofov. Le v Washingtonu je hmelj deloma slab, v Oregonu in Kaliforniji pa mnogo boljši kakor lani. — Tržišče je prejkoslej mirno, cene še popuščajo in notira letošnji pridelek 19–25 Din, lanski 15–20 Din in starejši 7–14 Din, inozemski hmelj že zacarinjen pa letošnji 83–97 Din in lanski 66–87 Din za kg. Tendenca je slaba, prometa le malo. Nekaj več zaključkov je bilo iz prve roke, vendar po znatno nižjih cenah, namreč Mendocina po 12 Din, Sacramento in Sonoma po 14 Din ter Oregon po 15–16 Din za kg. Pri takem položaju hmeljarji že razmišljajo o maksimiranju in reguliranju površine nasadov.

Najvišje cene, plačane zadnji čas za najboljši hmelj raznih provenienc, so bile naslednje:

Nemčija (Spalt)	97 Din za kg
Češkoslovaška (Žatec)	87 Din za kg
Francija (alzaški)	46 Din za kg
Jugoslavija (savinjski)	39 Din za kg
Poljska (wolinjski)	35 Din za kg
Belgija (Alost)	28 Din za kg
Amerika (Oregon)	25 Din za kg

Vse cene na inozemskih tržiščih so preračunane po pariteti v Zürichu.

Splošno: Občutno pomanjkanje predvsem v barvi prvovrstnega in res brezhubnega hmelja je povzročilo ponovno hausse za tako blago, ki pa je iz prve roke v glavnem že razprodano. Izgleda, da izvozna trgovina še ni krita in da se bo tudi v barvi nekoliko slabše blago še presojalo mileje in prišlo tako na svoj račun.

Za razvedrilo

Uspeh pouka.

Učitelj pripoveduje v šoli, kako grdo je, ako se človek sam hvali, kajti star pregovor pravi: »Kdor se sam hvali, gotovo smrdi!«

Nato vstane mali Jurček ter pravi: »Gospod učitelj, Janez se je ravnokar sam pohvalil!«

Malo veselja.

»No, Janezek, kako se ti dopade nova sestra?«

»Že! Toda mi bi potrebovali celo kopico drugih, bolj potrebnih stvari!«

Dobro se je odrezal.

Gospod Žganjar pride k zdravniku, da bi ga preiskal. Ko ga zdravnik preišče, mu pomoli Žganjar kovača. Nekam presenečen reče zdravnik: »Ali niste čitali v veži napisne deske: Temeljita preiskava osemdeset dinarjev?«

Žganjar: »Obžalujem! Toda, ako bi me res temeljito preiskali, bi morali sami priti na to, da imam vsega skupaj le enega kovača.«

Preglejte in upoštevajte oglase!

VAM, HMELJARJI,

NUDI PO ZNATNO ZNIŽANIH
CENAH VSAKOVRSNO MA-
NUFAKTURNO IN MODNO
BLAGO ZA MOŠKE IN ŽEN-
SKE V ZELO BOGATI IZBIRI
STARA DOMAČA TRGOVINA

VALENTIN HLADIN, CELJE

PREŠERNOVA ULICA -- POLEG MARIJINE CERKVE

TOČNA IN SOLIDNA // PRIDITE IN PRE-
POSTREŽBA! PRIDITE IN PRE-
PRICAJTE SE!

Kmetje, meščani, trgovci, obrtniki!

Zavarovalnica slovenskega ljudstva je le
Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Zavaruje:

1. proti požaru, strelu in plinski razstrelbi: poslopja vsake vrste, dograjena pa tudi med gradnjo, vse premičnine, pohištvo, zvonove, poljske pridelke, **hmelj**, žito, krmo itd.;
2. proti razbitju in razpokam: zvonove, steklo;
3. v življenjskem oddelku: na doživetje in smrt, otroške dote, rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah in posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«;
4. sprejema nezgodna zavarovanja poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja, potovalna zavarovanja, zavarovanja šoferjev, potnikov v avtu, zavarovanja zakonite dolžnosti jamstva v vseh oblikah, zavarovanja avtomobilov zoper poškodbo, požar in tatvino.

Za vsa pojasnila in nasvete v zavarovalnih zadevah se obračajte le na naše krajevne poverjenike po župnijah ter

v Celju

na podružnico Vzajemne zavarovalnice, palača Ljudske posojilnice, Vodnikova ulica 2, in

v Mariboru

na gosp. Franja Žebota, glavnega zastopnika Vzajemne zavarovalnice, Loška ulica šte. 10.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

v novi, lastni palači

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

na voglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice